Svar på skriftligt spörsmål SSS 253/2025 rd

Svar på skriftligt spörsmål om en reform som centraliserar apoteks-tjänsterna

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 253/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Markku Siponen /cent:

> Varför håller regeringen på att stifta en lag som kommer att stänga filialapotek samt äventyra det riksomfattande apoteksnätverket och den sakkunniga läkemedelsrådgivningen,
>
> varför genomför regeringen reformer innan de föregående reformernas totala konsekvenser för apoteksekonomins lönsamhet har utretts och
>
> har regeringen utrett konsekvenserna av de beskattningsändringar som nu planeras för apotekens lönsamhet och därigenom konsekvenserna för apoteksnätet?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt statsminister Orpos regeringsprogram reformeras apoteksregleringen ansvarsfullt och stegvis så att högklassiga och trygga apotekstjänster säkerställs i hela Finland. Reformen har beretts som tjänsteuppdrag och till stöd för beredningen har en av ministeriet tillsatt arbetsgrupp bestående av myndigheter sammanställts för att bereda reformen. Dessutom stöds beredningsarbetet av en kalkyleringsgrupp som bedömt apotekens ekonomiska konsekvenser samt en uppföljningsgrupp som tillsatts av ministeriet och där alla centrala intressegrupper inom apoteksbranschen är representerade.

I enlighet med regeringsprogrammet eftersträvas genom reformen besparingar på 30 miljoner euro per år i den offentliga ekonomin. Utkastet till regeringens proposition om reformen var på remiss sommaren 2025 och över 100 utlåtanden gavs om utkastet. Vid ministeriet har man fortsatt bedöma propositionens konsekvenser och i den fortsatta beredningen har remissvaren beaktats. Regeringens proposition kommer att överlämnas till riksdagen enligt tidtabellen för höstens budgetlag. I den fortsatta beredningen har man bland annat berett ett separat stöd som riktas till filialapoteken och som genomförs som ett avdrag från grunden för apoteksskatten. Bedömningen av apotekens ekonomiska konsekvenser har i den fortsatta beredningen kompletterats med uppgifter från 2024. Konsekvensbedömningen har med avseende på tillgången till apotekstjänster på riksnivå. Bedömningen har också preciserats på basis av remissvaren.

Genom reformen av apoteksekonomin genomförs sparmålen för de offentliga finanserna i enlighet med regeringsprogrammet. De föreslagna ändringarna minskar apotekens täckning. Man har dock på basis av ändringarna kunnat bygga upp en helhet vars konsekvenser inte äventyrar de apotekstjänster som omfattar hela landet och tillgången till läkemedel.

Genom de ändringar som föreslås i regeringens proposition kan man också beräkna de självriskandelar som läkemedelsanvändarna betalar som uppgår till är 6 miljoner euro. Dessutom blir apotekens och läkemedelsförskrivarnas arbete smidigare när apotekens rätt att avvika från recept, till exempel vid störningar i tillgången, utvidgas. Propositionen innehåller även en övervägd utvidgning av försäljningen av vissa av de vanligaste egenvårdsläkemedlen enligt regeringsprogrammet även på andra ställen än på apotek.

Regeringen fortsätter ännu under denna regeringsperiod att förnya apoteksverksamheten. Man har för avsikt att lämna en regeringsproposition om detta under 2026. Utvecklingen av apoteksverksamheten och -ekonomin bör dock fortsätta på lång sikt även under de kommande regeringsperioderna.

Helsingfors 22.9.2025

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen